

OBSAH

	Str.
Úvod	5
Rozmanitost, počet a rozšíření živočišstva	6
Živočichové a rostliny	7
Člověk poznává živočichy	8
Vývoj a soustava živočichů	10
Přehled živočišné říše	12
I. podříše: Jednobuněční (<i>Monocytozoa</i>)	12
1. kmen: Prvoci (<i>Protozoa</i>)	12
1. třída: Bičíkovci (<i>Flagellata</i>)	12
2. třída: Kořenonožci (<i>Rhizopoda</i>)	17
3. třída: Výtrusovci (<i>Sporozoa</i>)	23
4. třída: Nálevníci (<i>Infusoria</i>)	24
Význam prvoků v přírodě a pro člověka	28
II. podříše: Mnohobuněční (<i>Polycytozoa</i>)	28
1. kmen: Houby (<i>Porifera</i>)	28
2. kmen: Láčkovci (<i>Coelenterata</i>)	32
1. a 2. třída: Polypovci (<i>Hydrozoa</i>) a medúzovci (<i>Scyphozoa</i>)	32
3. třída: Korálnatci (<i>Anthozoa</i>)	40
3. kmen: Červi (<i>Vermes</i>)	43
1. podkmen: Ploštěnci (<i>Plathelminthes</i>)	44
1. třída: Ploštěnky (<i>Turbellaria</i>)	44
2. třída: Motolice (<i>Trematoda</i>)	46
3. třída: Tasemnice (<i>Cestoidea</i>)	47
2. podkmen: Hlístivé (<i>Nemathelminthes</i>)	50
1. třída: Hlístice (<i>Nematoda</i>)	50
3. podkmen: Kroužkovci (<i>Annelida</i>)	52
1. třída: Máloštětinatci (<i>Oligochaeta</i>)	53
2. třída: Mnohoštětinatci (<i>Polychaeta</i>)	56
3. třída: Pijavice (<i>Hirudinea</i>)	58
4. kmen: Měkkýši (<i>Mollusca</i>)	59
1. třída: Plži (<i>Gastropoda</i>)	59
1. podtřída: Plicnatí (<i>Pulmonata</i>)	62
2. podtřída: Předžábří (<i>Prosobranchiata</i>)	62
2. třída: Mlži (<i>Lamellibranchiata</i>)	63
3. třída: Hlavonožci (<i>Cephalopoda</i>)	67
5. kmen: Členovci (<i>Arthropoda</i>)	71
1. podkmen: Korýši (<i>Crustacea</i>)	72
2. podkmen: Trojlaločnatci (<i>Trilobitomorpha</i>)	79
3. podkmen: Klepátkatci (<i>Chelicerata</i>)	81
1. řád: Štíři (<i>Scorpionidea</i>)	82
2. řád: Pavouci (<i>Araneidea</i>)	83

3. řád: Roztoči (<i>Acarina</i>)	84
4. podkmen: Vzdusnicovci (<i>Tracheata</i>)	86
1. a 2. třída: Stonožky (<i>Chilopoda</i>) a mnohonožky (<i>Diplopoda</i>)	87
3. třída: Hmyz (<i>Insecta</i>)	88
Význam hmyzu v přírodě a pro člověka	94
Boj proti hmyzím škůdcům	97
Vývoj hmyzu v dějinách živočišstva	98
Soustavný přehled hmyzu	100
1. podtřída: Bezkrídli (<i>Apterygota</i>)	100
2. podtřída: Křídlati (<i>Pterygota</i>)	101
1. skupina: Hmyz s proměnou nedokonalou (<i>Hemimetabola</i>)	101
1. řád: Vážky (<i>Odonata</i>)	102
2. řád: Jepice (<i>Ephemeroptera</i>)	103
3. řád: Rovnokřídli (<i>Orthoptera</i>)	103
4. řád: Švábi (<i>Blattidea</i>)	104
5. řád: Všekazi (<i>Isoptera</i>)	104
6. řád: Vši (<i>Anoplura</i>)	105
7. řád: Ploštice (<i>Heteroptera</i>)	106
8. řád: Stejnokřídli (<i>Homoptera</i>)	106
2. skupina: Hmyz s proměnou dokonalou (<i>Holometabola</i>)	108
1. řád: Brouci (<i>Coleoptera</i>)	108
2. řád: Síťokřídli (<i>Neuroptera</i>)	112
3. řád: Blanokřídli (<i>Hymenoptera</i>)	113
4. řád: Dvoukřídli (<i>Diptera</i>)	120
5. řád: Motýli (<i>Lepidoptera</i>)	123
6. kmen: Proudovci (<i>Hydrocoelia</i>)	128
7. kmen: Strunatci (<i>Chordata</i>)	131
1. podkmen: Pláštěnci (<i>Urochordata</i>)	133
2. podkmen: Kopinatci (<i>Cephalochordata</i>)	135
3. podkmen: Obratlovci (<i>Vertebrata</i>)	139
1. třída: Kruhoústí (<i>Cyclostomata</i>)	139
2. třída: Paryby (<i>Chondrichthyes</i>)	141
3. třída: Ryby (<i>Osteichthyes</i>)	145
Přehled ryb	151
1. řád: Ryby chrupavčité (<i>Chondrostei</i>)	151
2. řád: Ryby kostnaté (<i>Teleostei</i>)	152
3. a 4. řád: Ryby dvojdyšné (<i>Dipnoi</i>) a lalokoploutvé (<i>Crossopterygii</i>)	158
4. třída: Obojživelníci (<i>Amphibia</i>)	159
1. řád: Mloci (<i>Caudata</i>)	159
2. řád: Žáby (<i>Ecaudata</i>)	161
5. třída: Plazi (<i>Reptilia</i>)	165
1. řád: Ještěrky (<i>Sauria</i>)	166
2. řád: Hadi (<i>Ophidia</i>)	168

3. řád: Želvy (<i>Testudinata</i>)	170
4. řád: Krokodýlové (<i>Loricata</i>)	171
Ještěři pravěku	171
6. třída: Ptáci (<i>Aves</i>)	174
1. řád: Běžci (<i>Struthioniformes</i>)	188
2. řád: Tučňáci (<i>Sphenisciformes</i>)	188
3. řád: Vrubozobí (<i>Anseriformes</i>)	189
4. řád: Brodiví (<i>Ciconiiformes</i>)	192
5. řád: Hrabaví (<i>Galliformes</i>)	192
6. řád: Měkkozobí (<i>Columbiformes</i>)	192
7. řád: Šplhavci (<i>Piciformes</i>), kukačky (<i>Cuculiformes</i>) a papoušci (<i>Psittaciformes</i>)	193
8. řád: Srostloprstí (<i>Coraciiformes</i>)	194
9. řád: Sovy (<i>Strigiformes</i>)	195
10. řád: Dravci (<i>Falconiformes</i>)	195
11. řád: Pěvci (<i>Passeriformes</i>)	196
Ptáci v pravěku	200
Ptáci a člověk	201
7. třída: Savci (<i>Mammalia</i>)	204
Přehled tělesné stavby	204
Přehled soustavy a vývoje savců	223
1. podtřída: Savci bez placenty (<i>Aplacentalia</i>)	223
1. řád: Vejcorodí (<i>Prototheria</i>)	223
2. řád: Vačnatci (<i>Didelphia</i>)	224
2. podtřída: Savci s placentou (<i>Placentalia</i>)	225
1. řád: Hmyzožravci (<i>Insectivora</i>)	225
2. řád: Letouni (<i>Chiroptera</i>)	226
3. řád: Hlodavci (<i>Rodentia</i>)	227
4. řád: Šelmy (<i>Carnivora</i>)	229
1. čeleď: Šelmy kočkovité (<i>Felidae</i>)	229
2. čeleď: Šelmy psovitě (<i>Canidae</i>)	230
3. čeleď: Šelmy medvědovitě (<i>Ursidae</i>)	230
4. čeleď: Šelmy lasicovitě (<i>Mustelidae</i>)	231
5. čeleď: Šelmy hyenovitě (<i>Hyenidae</i>)	231
5. řád: Ploutvonožci (<i>Pinnipedia</i>)	232
6. řád: Kytovci (<i>Cetacea</i>)	233
Skupina: Kopytnatci (<i>Ungulata</i>)	234
7. řád: Chobotnatci (<i>Proboscidea</i>)	234
8. řád: Sudokopytníci (<i>Artiodactyla</i>)	234
a) Nepřežvýkavci (<i>Nonruminantia</i>)	234
b) Přežvýkavci (<i>Ruminantia</i>)	236
1. čeleď: Turoviti (<i>Bovidae</i>)	236
2. čeleď: Jelenoviti (<i>Cervidae</i>)	237
3. a 4. čeleď: Velbloudi (<i>Camelidae</i>) a žirafy (<i>Girafidae</i>)	237

9. řád: Lichokopytníci (<i>Perissodactyla</i>)	238
10. řád: Nehetnatci (<i>Primates</i>)	239
1. čeleď: Ploskonosí (<i>Platyrrhinae</i>)	240
2. čeleď: Úzkonosí (<i>Catarrhinae</i>)	240
podřád: Lidé (<i>Hominidae</i>)	241
Živočiškové a prostředí	243
Přizpůsobení živočichů životu ve vodě a na souši	244
Biologická rovnováha	247
Životní společenstva (<i>biocenózy</i>)	248
Vztahy živočichů k rostlinám	249
Vztahy zvířat mezi sebou	249
Zeměpisné rozšíření zvířat	252
Zásahy člověka do života zvířat v přírodě.	255
Hospodářský význam volně žijících zvířat	257
Biologické základy domestikace a chovu zvířat	259
Přehled vývoje zoologických poznatků	263
Závěr	266
Laboratorní práce a exkurze	269
A. Ukázky pracovních námětů	269
B. Vycházky	274
C. Chov laboratorních zvířat	274
Rejstřík	275
Obsah	285